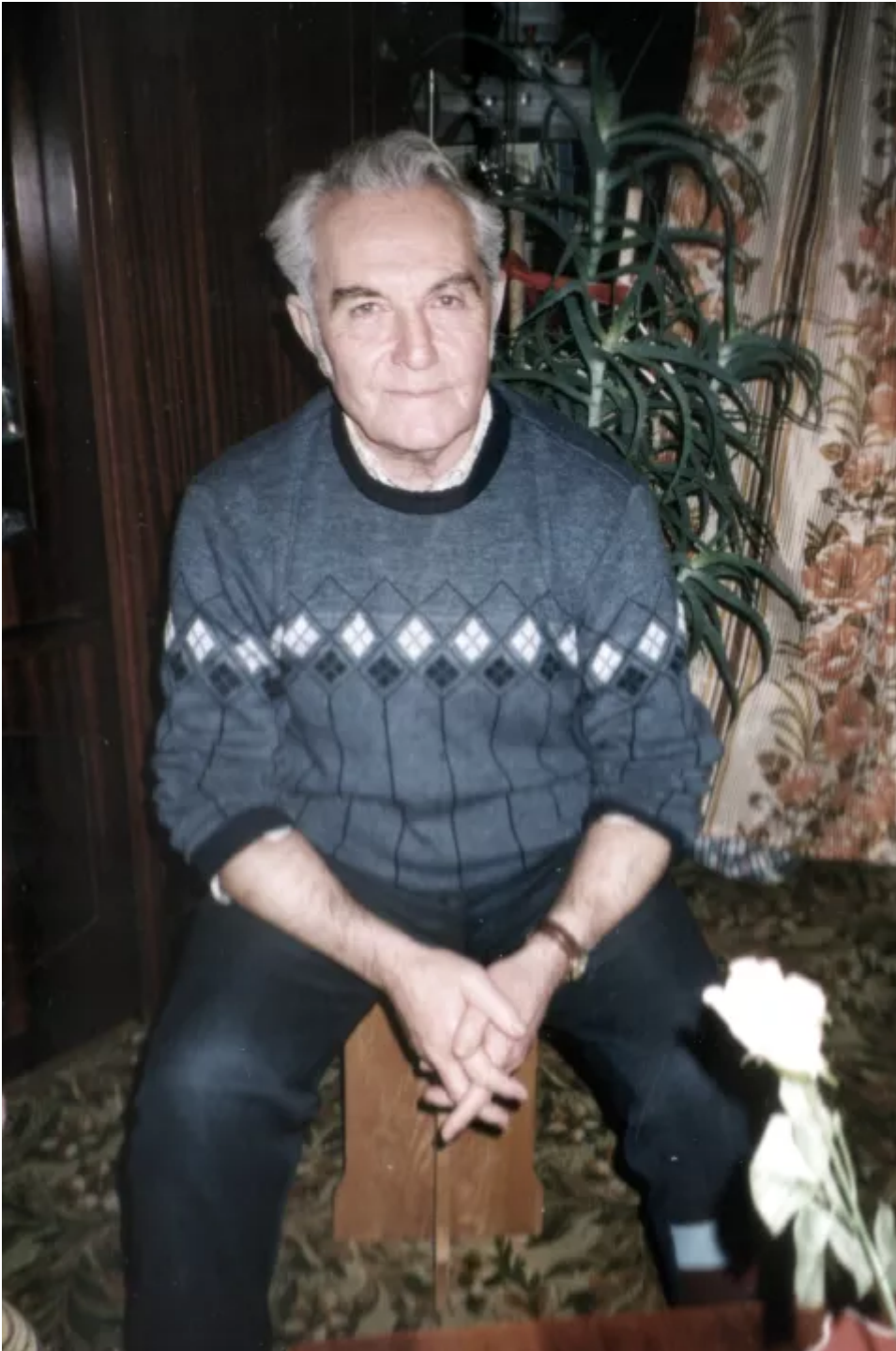

Hochman Tibor

Én vagyok a képen, az ungvári otthonunkban. A bal karomon látszik a koncentrációs táborbeli számom. A kép 2003-ban készült, az interjú után. Egész életemben sofőr voltam. 1987-ben mentem nyugdíjba. A 1990-es évek politikai változásai egészen váratlan fordulatot hoztak az életemben. Magam számára is váratlan módon találtam rá a vallásra. A családom nem volt túlzottan vallásos, gyerekkoromban nem igazán tartottuk a zsidó ünnepeket, hagyományokat. A koncentrációs tábor után, a Szovjetunióba visszatérve, a szovjet polgárok többségéhez hasonlóan ateista lettem, és őszintén szólva, nem hiányzott az életemből a vallás. Miklós bátyám és a Kanadában élő családja viszont vallásos volt. A zsidó hagyományok szerint éltek, megtartották a sábbatot, a zsidó ünnepeket, zsinagógába jártak. Néhány hónappal az után, hogy Viktorral

meglátogattuk őket Kanadában, Miklós bátyám meghalt. Zsidó temetőben, zsidó szertartás szerint temették el. A temetésről Miklós felesége, Frida [Fira] számolt be, és megkért, hogy mondjak kádist a bátyám emlékére. Fogalmam sem volt róla, hogy mit kell tennem, nem tudtam semmit. Elmeséltem egy régi, még a munkácsi időkben megismert barátomnak, aki maga is jól ismerte Miklóst, és akiről tudtam, hogy zsinagógába járó ember. Mondta, hogy egyszer tartsak vele. Akkor mentem el először a zsinagógába, és azóta is rendszeresen járok. Most, hogy nyugdíjas vagyok, bőven van időm, miért ne beszélgessek el az emberekkel? Amikor még aktív voltam, nemigen volt ilyesmire időm. Éjjel-nappal dolgoztam, szinte mindig úton voltam. És az igazat megvallva, kedvem sem volt eljárni, másokkal találkozni. Most pedig úgy érzem, hogy nagy szükségem van rá. Ahogy közeledik az este, már az jár a fejemben, hogy holnap mennem kell a zsinagógába. 1990 óta vagyok az ungvári zsidó hitközség tagja, néhány éve alelnökké választottak. Esténként sajnos már nehezebben indulok el a zsinagógába, mióta megromlott a látásom. Hetente négyszer gyűlünk össze, minden pénteken a zsinagógában köszöntjük a sábatot. Ilyenkor meggyújtjuk a gyertyákat, imádkozunk, azután elmondjuk a kidust, úgy, ahogyan kell. Pénteken mindig sok a dolgom, mindent elő kell készíteni, hogy az ima után az asztalokon ott legyen a kávé, az édességek, az ünnepi kalács és mindenkinek egy pohárka vodka [Az orosz szokásokkal ellentétben, ahol a vodkafogyasztásnál a hagyományosan szokásos mértékegység az 1 dl, vagyis 100 gramm, itt ennek a mennyiségnek a fele kerül a poharakba. -- Az orosz szerk.]. A szombati ima után szintén meg kell vendégelni a jelenlévőket. A zsidó ünnepeket közösen tartjuk meg, mindent a hagyományoknak, az előírásoknak megfelelően csinálunk. Otthon nem szoktam ünnepelni, hiszen ott nem lehet olyan jól előkészíteni a dolgokat, mint a zsinagógában. Ungváron 1999-ben jött létre a Heszed nevű zsidó jótékonyági alapítvány, amelynek munkájában a kezdetektől fogva részt veszek. Nagyon hasznos szervezetről van szó, valódi segítséget nyújt a rászorulóknak. Sokan irigylük is mostanában azokat a főként idősebb zsidókat, akiket a Heszed támogat. El sem tudom képzelni, hogyan gondoskodnának magukról ezek az öregek a Heszed folyamatos segítsége nélkül. Az alapítvány munkatársai élelmiszert osztanak, az egyedül élő, beteg embereknek ebédet, gyógyszert visznek, orvosi segítséget is nyújtanak. A lehetőségekhez képest a gyerekekről is gondoskodnak, hiszen ma temérdek pénzbe kerül a gyereknevelés. De ez még nem minden. Az alapítvány korra, nemre való tekintet nélkül abban is segít, hogy az emberek jobban megismerjék a zsidóság lényegét, hogy többet tudjanak a zsidó vallásról, a hagyományokról, a történelemről, a nyelvről. Van tánckör, énekkar, színjátszó csoport, számítógépes tanfolyam, szóval mindenki találhat az érdeklődésének megfelelő foglalatosságot. És vannak olyan klubok is, ahol csak beszélgetni jönnek össze az idősebbek, hiszen a magányt, a társaság hiányát a legnehezebb elviselni. A Heszed olyan hely, ahol meg lehet nézni egy filmet, meg lehet hallgatni egy érdekes előadást, le lehet ülni, és egy kávé vagy egy tea mellett ismerkedni, beszélgetni. Én a Heszed szociális ügyekkel foglalkozó bizottságában dolgozom. Az alapítvány a családunk életét is átalakította. A vöm is itt dolgozik. Mint említettem, hivatásos katona volt, de negyvenkét éves korában leszerelt, és nyugdíjba vonult. 1999 óta dolgozik a Heszednél, az egyedülálló öregekkel foglalkozik. A Heszednek és a zsidó közösségnek köszönhetően teljes az életem. Nem érek rá arra, hogy a korommal foglalkozzam, mert tudom, hogy fontos és hasznos ügyet szolgálak.